

Univerzita Karlova v Praze - Pedagogická fakulta
Katedra občanské výchovy a filosofie
M. D. Rettigové 4, 116 39 Praha 1

Posudek oponenta bakalářské práce

Jméno studentky: Anna Sedláková

Název práce: *Německá rodina s českými a tureckými kořeny*

Jméno vedoucí práce: Mgr. Markéta Dvořáková

I. Formální kritéria

	ano	zčásti	ne
1. Cíl práce je zformulován a odpovídá zadání a názvu práce.		X	
2. Metody využité autorem jsou adekvátní vzhledem k cíli práce a tématu.			X
3. Struktura práce je logická a odpovídá zvolenému tématu.		X	
4. Závěr shrnuje dosažené poznatky a formuluje přínos k řešení problému.		X	
5. Autor nic podstatného neopomenul (zadání, obsah, úvod, pojednání, závěr, resumé v češtině a cizím jazyce)	X		

Slovní ohodnocení

Anna Sedláková si jako cíl své práce vytkla „nastínit soužití různých kultur v jedné rodině. Pro práci byla vybrána kultura turecká, česká a německá. V práci budou ukázány rozdíly, zvyky a problémy v konkrétní vybrané rodině.“ (s. 7) Jako jeden z problémů, takto vymezeného cíle, vidím skutečnost, že autorka si naklade za cíl plnohodnotnou analýzu, ale jen „nastínění problematiky“. Domnívám se, že i bakalářská práce by měla mít větší ambici, než jen lehce načrtnout problematiku. Hlavní problém předkládané bakalářské práce však nespočívá v právě uvedeném, ale především v tom, že Anně Sedlákové obě části vytyčeného cíle – (a) nastínit soužití; (b) ukázat rozdíly, zvyky a problémy v konkrétní vybrané rodině – podařilo splnit jen velmi povrchně. Hlavní příčinu této povrchnosti vidím v neujasněné metodě práce.

Autorka žádnou část své práce nevěnuje vymezení metody, kterou v práci používá, což samo o sobě představuje problém. Ze struktury práce je zjevné, že autorka se rozhodla kombinovat jednak metodu, kdy vychází z již existující literatury a výzkumů a chce „nastínit“ soužití různých kultur v jedné rodině, a dále volí metodu případové studie jedné konkrétní rodiny, kdy základním metodologickým nástrojem je kvalitativní rozhovor s respondentkou. Přestože stěžejní část práce by měla být založena na antropologicko-sociologickém výzkumu, tak se autorka metodě výzkumu vůbec nevěnuje a podle podoby práce a podle provedení rozhovoru to dokonce vypadá, jako by se autorka ani neobtěžovala seznámit s metodami výzkumu. Navíc studentka nikde nezduřazuje, že ve své práci představuje pohled jednoho člověka na problémy soužití různých kultur v jedné rodině a jeho interpretaci těchto problémů, ale sdělení respondentky bere za bernou minci a přistupuje k nim jako k ověřeným a nezpochybnitelným faktům. Například na straně s. 22 A. Sedláková píše: „Tento zvláštní rozpor si nedokáže Barbara B. vysvětlit, ani její bývalý přítel na to odpověď neznal.“ Nicméně podkladem pro toto tvrzení jsou pouze informace od respondentky a třeba bývalý přítel Barbary B. odpověď zná. Proč je práce pojatá jako případová studie jedné rodiny

založena pouze na jediném stručném rozhovoru s jednou respondentkou? Proč součástí práce není pozorování a případně další rozhovory. Rozhovor je nejen stručný, ale objevují se v něm naprosto elementární chyby jako např. dvouhlavňové – resp. dokonce trojhlavňové otázky („Jaké bylo soužití s ním a jinou kulturou, poznala jste hned od začátku, že je věřící islámu?“ s. 50). Jelikož v práci nikde není zmínka o metodologii výzkumu, tak není příliš jasné, proč se autorka v rozhovoru ptá na určitá témata (např. pobyt v Turecku, jména dětí) a na jiná, o kterých píše v „teoretické“ části práce, vůbec nepřijde řeč (postavení žen, fungování turecké společnosti). Dalším problémem rozhovoru – který je základem kasuistické části práce – je pak skutečnost, že rozhovor je zcela povrchní, což se projevuje v tom, že respondentka mnohdy odpoví velmi všeobecně, ale tazatelka se pak dále neptá a dané téma nijak nerozvíjí. Několik příkladů za všechny:

- *Respondentka: Zpočátku netvrdil [respondentčin ex-partner], že je věřící, až později. Celá jeho rodina i on jsou věřící (islám).*
na co se měla výzkumnice dále ptát: Co to znamená *zpočátku*? Co to znamená *později*? Jak se respondentka dozvěděla o víře svého partnera.
- *Respondentka: Tchýně v Turecku nemusí dělat nic, ale po mně chtěla, abych se o všechno starala.*
na co se měla výzkumnice dále ptát: Co v praxi znamená „nemusí dělat nic“ a „po mně chtěla, abych všechno dělala“? A co to znamená „v Turecku“ – má respondentka na mysli všeobecně sdílené turecké tradice, anebo se jedná o situaci půlročního pobytu respondentčiny turecko-německé rodiny v Turecku.
- *Respondentka: V Německu žije [respondentčin ex-partner] od narození a má to na něj obrovský vliv, ale nechtěl to přiznat.*
na co se měla výzkumnice dále ptát: Jaký je tento vliv? Z čeho respondentka soudí, že si ho její bývalý partner nechtěl přiznat?
- *Respondentka: Jeho rodina až tolik nerozuměla hygienickým podmínkám některých potravin, ale na druhou stranu chtěli mít všechno čisté, co se týče domácnosti.*
na co se měla výzkumnice dále ptát: O co se konkrétně jedná?
- *Respondentka: Jeho matka měla opravdu velké výtky a požadavky, týkající se právě výchovy.*
na co se měla výzkumnice dále ptát: O co přesně jde? Proč se tazatelka dále neptá, v čem požadavky spočívaly, kde byly největší zdroje konfliktů?

Co se týče struktury práce, ta sice na první pohled vypadá celkem logicky, nicméně při čtení textu se ukazuje, že jednotlivé kapitoly jsou dosti povrchní a není tedy možné mluvit o nějakém vysokém porozumění studované problematice, o čemž se více zmíním v následující části posudku.

Na základě takto (ne)získaného empirického materiálu se pak není co divit, že empirická část práce je povrchní, a vzhledem k problémům části věnované širšímu kontextu soužití studované německo-turecko-české rodiny, se není co divit, že v závěru práce není celkem co shrnovat a rozhodně nelze mluvit o přínosu k řešení problému či o projevení vlastního přínosu.

II. Obsahová kritéria

	ano	zčásti	ne
1. Práce prokazuje porozumění autora problematice.		X	
2. Opírá se o relevantní prameny a literaturu .		X	
3. Adekvátním způsobem s nimi pracuje.	X		
4. Zpracování vykazuje rysy originality a vlastního přínosu .		X	
5. Je obohacím problematiky vzhledem k interdisciplinárnímu charakteru studovaného oboru (ZSV).		X	

Slovní ohodnocení

Vzhledem k mnohým nepřesnostem či opomenutím nelze prohlásit, že by autorka prokázala porozumění dané problematice. Zde jen několik příkladů:

- Studentka například vymezuje termín multikulturalismus (konkrétně uvádí pojetí Charlese Taylora), ale s pojmem multikulturalismus pak ve zbytku práce nijak nepracuje a dokonce na hned na s. 11 Ch. Taylora lehce dezinterpretuje, když uvádí, že podle něj multikulturalismus představuje „bezproblémové soužití,“ což ovšem Taylor nikde netvrdí.
- Když uvádí, že „v souvislosti s multikulturalismem se často používají pojmy „kultura“ nebo „národní kultura“, či „tradiční kultura“, tak proč tyto termíny nevynechává a proč s nimi dále nepracuje ve své práci.
- O jaké „blížící se válce“ studentka píše na s. 20?
- Co přesně myslí tím, „že turecká menšina odřekla možnost se do křesťansky orientované západoevropské země integrovat.“? (s. 21)
- Na některých místech se zdá, jako by studentka nerozlišovala mezi etnickou (případně národní) identitou a identitou náboženskou. Například na s. 25 se zdá, že turecká identita je pro ni synonymem muslimského vyznání. (V berlínských „čtvrtích je vidět turecký, muslimský vliv na každém kroku. Turecké kavárny, hospody, restaurace mají někdy větší úspěch než ty německé. Jejich oděvy, hudba jsou slyšet a vidět na každém kroku. Ne všichni však své vyznání [zvýř. ZK] projevují tak rázně.“)
- Na základě čeho autorka uvádí, že „tak jako ostatní v jeho [respondentově] okolí přijímal kulturu německou, i když se jej rodiče snažili doma vychovávat stále v hodnotách své rodné země. A rodiče tak zůstali jedinými, kteří se snažili, aby se syn o jejich kultuře dozvěděl co možná nejvíce.“ (s. 12) V rozhovoru s respondentkou nikde není základ pro takové tvrzení týkající se respondentčina ex-partnera a jeho rodičů.
- Dalším rozpor představuje tvrzení na s. 9, kdy autorka uvádí, že v rodině respondentky „turecká kultura převažuje nad českou,“ zatímco v rozhovoru respondentka uvádí: „Mají doma dokonce český barevný slovník a čeština je baví. Samozřejmě mají od svého otce i turecký slovník. Ale je pravda, že turecky je Ohan sám neučí, když je s nimi. Mají jednoznačně blíže k češtině než k turečtině. Vzhledem k tomu, že s Ohanem již dlouho nežijí, je znát, že Česká republika je jim bližší.“ (s. 53)

Autorka si zvolila téma, které ji umožňuje kombinovat poznatky z nejrůznějších disciplín (sociologie, antropologie, historie, demografie, ekonomie) a zároveň měla možnost při analýze konkrétní rodiny a při přípravě a realizaci výzkumu a při interpretaci dat prokázat vlastní a originální přínos k tématu. Zůstalo však bohužel u příležitostí, které nebyly ve svém plném potenciálu realizovány

III. Jazyková kritéria

	ano	zčásti	ne
1. Práce je bez gramatických a stylistických chyb.	X		
2. Práce je psána kultivovaným odborným jazykem.		X	
3. Student zvládl a rozumí terminologii oboru a tématu, jímž se zabývá.	X		
4. Student pracuje správně s odkazy a citacemi , odlišuje parafráze a vlastní myšlenky.	X		
5. Práce je vybavena vhodně (ve shodě s charakterem zvoleného tématu) doplňky textu (graf, tabulka, obrazové přílohy apod.)	X		

Slovní ohodnocení

Anna Sedláková píše bez gramatických chyb a korektně pracuje s odkazy a citacemi, přičemž prokazuje, že zvládala terminologii oboru, jímž se zabývá. Práce je vhodně vybavena grafy a tabulkami, jen by bylo lepší, aby grafy a tabulky byly přeloženy do češtiny a nezůstaly v němčině. Bohužel není možné říci, že je práce psána kultivovaným odborným jazykem, a to proto, že se na vícero místech vyskytují obtížně srozumitelné či nesrozumitelné věty. Například: „Nezaměstnanost však je u této komunity mnohem nižší, než u ostatních etnických menšin. Je to způsobeno nízkou kvalifikací a jazykovými problémy.“ (s. 25) Co tím autorka myslí? Anebo na s. 29 s odkazem na článek S. Sádovského uvádí: „Je to Boží právo, které původně bylo odlišené od státu, ale dnes, jak víme, je se státem spjato.“ My, jako čtenáři předkládané bakalářské práce nic takového nevíme, ačkoliv čtenářky a čtenáři původního článku to nejspíše vědí.

IV. Otázky k obhajobě

- 1) Proč autorka nijak nevynezuje svou metodu? O metodě práce a výzkumu by měla pohovořit při obhajobě, když už se jí nevěnovala v textu práce.
- 2) Proč nebyla provedena anonymizace respondentky a ostatních, o nichž je v rozhovoru řeč? A souhlasili dotčení s tím, že anonymizování nebudou? Pokud osoby anonymizovány jsou, proč to není v práci uvedeno?

Navržená známka

Dobře.

11.5.2011

PhDr. Zuzana Kubišová